

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

студентам першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
галузь знань 24 «Сфера обслуговування» усіх форм навчання

Програма переддипломної практики для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 242 «Туризм і рекреація». Житомир: Поліський національний університет, 2023. 26с.

Розробники:

д. е. н., професор кафедри економіки, підприємництва та туризму

Валінкевич Н. В.

к. е. н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Тищенко С. В.

к. б. н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Чернишова Т. М.

асистент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Осіпчук А.С.

Рецензенти:

Плотнікова М. Ф. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету

Богославець О. Г. – кандидат економічних наук, доцент кафедри регіоналістики і туризму Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Програма розглянута і затверджена на засіданні кафедри економіки, підприємництва та туризму № 2 від «29» серпня 2023 р.

Схвалено і рекомендовано до друку методичною комісією факультету економіки та менеджменту протокол № 1 від «30» серпня 2023 р

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
II. ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ.....	8
III. КЕРІВНИЦТВО І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ.....	12
IV. ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ТА ЇЇ ЗАХИСТ	14
V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	15
VI. ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ І ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА.....	16
VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	16
ДОДАТКИ.....	20

ВСТУП

Переддипломна практика студентів є важливою складовою частиною навчального процесу з підготовки кваліфікованих фахівців туризму у вищих навчальних закладах, що проводяться з метою створення теоретичної і практичної бази для виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.

Переддипломна практика проводиться відповідно до графіку навчального процесу здобувачів вищої освіти за ОП «Туризм» спеціальності 242 «Туризм і рекреація», факультету економіки та менеджменту, обсяг та тривалість якої, визначені навчальним планом освітнього ступеня «бакалавр» денної та заочної форми навчання.

Практика студентів організовується відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Поліському національному університеті», затвердженого наказом ректора університету № П-02-01 від 26.11.2020 р.

Переддипломна практика проводиться впродовж чотирьох тижнів другого семестру четвертого курсу навчання в обсязі 120 годин (4 кредити), що відповідає навчальному плану ОПП «Туризм».

Програма є навчально-методичним документом, що визначає зміст, мету та порядок проходження практики.

Весь комплекс практик студентів є різноманітною навчально-виховного процесу, у якому здійснюється безпосередня підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності шляхом поступового самостійного вирішення передбачених програмою реальних управлінських і виробничих завдань, спрямованих на розвиток студентів.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою переддипломної практики є закріплення формування у здобувачів професійних практичних навичок і досвіду, необхідних для роботи на підприємствах туристичної індустрії, набуття професійних умінь для прийняття самостійних рішень під час вирішення конкретних ситуацій, що виникають на підприємствах у сучасних умовах, застосування отриманих наукових і практичних знань, закріплення формування бази фактичних знань для виконання кваліфікаційної роботи.

Переддипломна практика є логічним підсумком усіх видів практик за ОС «бакалавр». В період переддипломної практики здобувачі вищої освіти поглиблюють та закріплюють теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану ОС «бакалавр» спеціальності 242 «Туризм і рекреація», збирається, аналізується, систематизується та опрацьовується фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.

Завдання практики передбачають:

1. вивчення нормативних документів, які регламентують правове поле діяльності туристичних підприємств в Україні;
2. отримання цілісного уявлення про роботу підприємства туристичної індустрії завдяки вивченню функціональної взаємодії підрозділів організації, їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків;
3. ознайомлення з організаційно-управлінською структурою туристичних підприємств;
4. оволодіння новітніми технологіями, навичками роботи на одному з робочих місць на підприємствах туристичної індустрії;
5. вивчення потреб та мотивів пошуку туристичної послуги та користування нею;
6. закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі освітньої діяльності в Поліському національному університеті та у період проходження переддипломної практики;
7. набуття умінь та навичок планування та підготовки кваліфікаційного дослідження;
8. збір довідкового та інформаційно-аналітичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи;
9. набуття навичок дослідницької роботи у сфері туризму.
10. набуття умінь та навичок оформлення результатів дослідження, підготовки до захисту кваліфікаційної роботи.

Результатами навчання переддипломної практики повинні стати:

РН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

РН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

- PH03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
- PH04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
- PH05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
- PH06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.
- PH07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.
- PH08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.
- PH09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.
- PH10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
- PH11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.
- PH12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.
- PH13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.
- PH14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
- PH15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.
- PH16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.
- PH17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.
- PH18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.
- PH19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.
- PH20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.
- PH21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.
- PH22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.
- PH23. Організовувати обслуговування (в т. ч. дозвілля) споживачів туристичних послуг екологічного туризму.
- PH24. Розробляти, просувати та реалізовувати спеціалізований (екологічний) туристичний продукт.
- PH25. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі екологічного зеленого туризму на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов.
- PH26. Розробляти та формувати екологічний стиль мислення і екологічну культуру на основі краєзнавчого підходу.

Відповідно до освітньої програми «Туризм», проходження переддипломної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процес навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічної науки (пізнання, нового гуманізму, етики) в контексті збалансованого природокористування.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні компетентності

СК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК06. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного,

транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

СК07. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

СК08. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

СК09. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу

Передумовами для проведення переддипломної практики є опанування відповідних освітніх компонент освітньої програми «Туризм».

Важливою складовою для успішного виконання завдань переддипломної практики є практичні навички набуті під час проходження навчальних практик «Вступ до фаху», «Екотуризм» і виробничої практики.

Переддипломна практика є загальним підсумком підготовки студентів перед виконанням кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Під час цієї практики поглиблюються і закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, ведеться підготовка до написання кваліфікаційної роботи.

II. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Тема 1.1. Оформлення на практику.

Знайомство зі структурою та задачами переддипломної практики. Документи практики. Правила ведення та оформлення документів. Складання графіку проходження практики.

Тема 1.2. Прибуття на базу практики.

Оформлення документів про прибуття на місце проходження практики. Знайомство з керівником практики від підприємства. Забезпечення робочим місцем. Знайомство з режимом роботи.

Тема 1.3. Техніка безпеки.

Інструктаж з техніки безпеки, охорони праці, правил протипожежної безпеки на базі практики.

МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗИ ПРАКТИКИ

Тема 2.1. Загальна характеристика бази практики.

Загальні відомості про базу практики (найменування підприємства/установи/організації, режим роботи, спеціалізація, форма власності, правовий статус, реквізити). Знайомство з нормативними й методичними документами бази практики. Статут, мета, напрями та принципи діяльності. Види діяльності, якими займається підприємство, динаміка обсягів реалізації комплексного туристичного продукту, туристичних послуг тощо.

Тема 2.2. Аналіз організаційної діяльності бази практики.

Організаційна структура підприємства/установи/організації, функціональні підрозділи, їх основні завдання та напрями діяльності. Характеристика управлінської діяльності. Методи та принципи управління.

Тема 2.3. Кадрова політика.

Оцінка трудових ресурсів підприємства/установи/організації. Штатний розклад. Функціональні обов'язки працівників. Ознайомлення з методами роботи працівників. Отримання навичок роботи у колективі.

Тема 2.4. Маркетингова політика.

Оцінка економіко-фінансового стану підприємства/установи/організації. Основні фінансові показники, їх динаміка за останні 3 роки. Вимоги до складання фінансово-організаційного звіту про здійснення туристичної подорожі. Документальне оформлення групових і індивідуальних поїздок, їх вартість. Обслуговування споживачів туристичних послуг, контроль за якістю туристичного продукту. Обслуговування клієнтів.

Тема 2.5. Інформаційне забезпечення бази практики.

Загальна схема документообігу підприємства, канали отримання зовнішньої інформації про ринки збуту, про конкурентів, про потенційних покупців та посередників тощо. Документи з оформлення внутрішньої звітності, вхідної та вихідної документації з організації туристичних подорожей. Ознайомлення з технологіями: підготовка листа-замовлення, отримання підтвердження про бронювання; підготовка і розповсюдження рекламних матеріалів; підготовка бланків і оформлення квитків; підготовки бланків страхових полісів і повідомлень страхової компанії про терміни поїздки; оформлення комплекту документів, необхідних для проходження митного і прикордонного контролю.

Тема 2.6. Співробітництво з партнерами.

Постійні і основні партнери, умови роботи з ними, форма співробітництва підприємства з регіональними владними структурами, включаючи управління з питань туризму та курортів. Сфера та зміст діяльності спеціалізованих об'єднань міжнародного та зарубіжного рівня, що представляють інтереси виробників туристичного продукту. Аналіз ділових контактів із закордонними та вітчизняними виробниками туристичних послуг. Характеристика договірних відносин з партнерами по організації туристичних послуг.

МОДУЛЬ 3. ЗВІТНІ ДОКУМЕНТИ ПРАКТИКИ

Тема 3.1. Перспективні напрями діяльності бази практики.

Розробити рекомендації щодо підвищення якості туристичного продукту, розширення географії маршрутів, турів, удосконалення технології та організації турів. Оцінка можливостей по накопиченню туристичного потенціалу (забезпечення області, міста організаційно-економічними (туристична інфраструктура, нормативно-правова база тощо); соціально-економічними (рівень доходу, життя, освіти населення, чисельність та структура населення); природно-кліматичними (природно-географічний потенціал, природно-кліматичні умови) та культурно-історичними чинниками розвитку туризм

Тема 3.2. Дослідницька діяльність.

Відпрацювання вмінь та навичок практичної та дослідницької роботи профільної спеціалізації на основі аналізу діяльності бази практики. Формування умінь пояснювати механізми появи та розвитку типових явищ регіональної культурної спадщини. Цілі і завдання паблик рілейшнз на підприємстві. Практичні рекомендації щодо зв'язків із громадськістю в туристичній сфері. Реклама, методи її просування.

Тема 3.3. Рекомендації з удосконалення практики.

Розробка рекомендацій щодо удосконалення діяльності підприємства/установи/організації. Розробка рекомендацій щодо проходження переддипломної практики.

Тема 3.4. Оформлення звіту практики.

Оформлення звіту практики, який включає індивідуальний план та щоденник. Подача документів на кафедру.

Тема 3.5. Підготовка до захисту результатів практики. Підготовка до захисту результатів практики – підготовка доповіді та презентації доповіді.

Переддипломна практика проводиться впродовж чотирьох тижнів другого семестру четвертого курсу навчання в обсязі 90 годин (3 кредити), що відповідає навчальному плану ОПП «Туризм».

**Орієнтовний календарний план з проходження
переддипломної практики на турпідприємстві/установі/організації**

№з/п	Етапи роботи	Кількість днів
1	2	3
1.	Організаційні питання проходження практики	
1.1	Оформлення на практику, інструктаж з техніки безпеки, охорони праці, правил протипожежної безпеки на базі практики.	
1.2	Складання графіка проходження практики.	
2.	Характеристика туристичного підприємства /установи/організації	
2.1.	Загальна характеристика туристичного підприємства /установи: назва, місце розташування фірми; рік створення; форма власності.	
2.2	Організаційно-правова форма підприємства.	
2.3	Установчі документи (статут та інші).	
2.4.	Ліцензія на право здійснення даного виду діяльності.	
2.5.	Організаційна структура підприємства включаючи структуру підрозділів.	
2.6.	Матеріально-технічна база підприємства.	
2.7.	Кадрове забезпечення підприємства.	
3.	Аналіз роботи підприємства/установи/організації	
3.1	Аналіз організаційної діяльності на підприємстві/ установі/організації.	
3.2.	Характеристика управлінської діяльності.	
3.3.	Оцінка трудових ресурсів підприємства/установи/ організації та їх функціональні обов'язки.	
3.4.	Оцінка маркетингової політики підприємства/ установи/організації.	
3.5.	Оцінка розвитку інформаційного забезпечення діяльності підприємства/установи/організації.	
3.6.	Оцінка можливостей накопичення потенціалу в розвитку туризму	
3.7.	Аналіз і планування фінансових ресурсів підприємства.	
3.8.	Оцінка співробітництва з партнерами.	
4.	Розробка рекомендацій щодо удосконалення діяльності підприємства/установи/організації відповідно до індивідуального завдання	
5.1	Оформлення результатів та подача документів практики	
5.2.	Оформлення звіту	
5.3.	Подача документів практики на кафедру	
5.4.	Підготовка до захисту результатів практики (підготовка доповіді та презентації)	
Всього		

III. КЕРІВНИЦТВО І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Студенти проходять практику на туристичних підприємствах і в організаціях, з якими університет уклав відповідні угоди. Студенти також можуть проходити практику на туристичних підприємствах і в організаціях, які знаходяться за місцем проживання батьків, якщо є відповідна згода керівників таких підприємств або організацій, підтверджених відповідним листом. Студенти, які навчаються за рахунок підприємств і організацій, практику проходять на цих підприємствах.

Також дана практика може проводитися за додаткової потреби на базі науково-дослідних закладів, наукових та аналітичних підрозділів підприємств, установ, організацій, відомств, бібліотек тощо, які проводять науково-дослідні роботи чи здійснюють розробки та мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики здобувачів.

Для проходження переддипломної практики кафедра економіки, підприємництва та туризму залучає здобувачів безпосередньо у проведення дослідної роботи, підготовки звітів, розробки наукової тематики кваліфікаційної роботи. За місяць до початку переддипломної практики керівник практики від кафедри готує наказ (розпорядження) про направлення студентів на практику. Закріплення здобувачів за Базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету (для денної та заочної форм навчання).

Керівництво практикою на підприємствах і в організаціях здійснюють провідні спеціалісти з управління, яких наказом призначає керівник підприємства або організації. Відбувають з Поліського національного університету на практику і прибувають в університет після проходження практики студенти самостійно в терміни, які їм доводить до відома деканат факультету. Контроль за проходженням практики здійснює викладач кафедри туризму, який є відповідальним на кафедрі за практику. Якщо під час проходження практики виникли питання, студент встановлює зв'язок з університетом з метою отримання відповідної допомоги чи консультації.

Напередодні практики студент повинен вивчити на кафедрі економіки, підприємництва та туризму правила техніки безпеки, отримати відповідний інструктаж відповідального за практику, про що розписується в журналі, повинен суворо дотримуватись правил техніки безпеки під час проходження практики.

На практиці студент повинен вести щоденник практики, де записує час роботи і види робіт, з якими знайомиться та вивчає на виробництві.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра туризму.

Основними документами, для організації і проходження практики є:

1. Наказ на практику
2. Щоденник практики.
3. Звіт про проходження практики (звіт повинен бути підписаний

керівником практики, поданий на кафедру у визначені терміни).

Обов'язки керівника практики від кафедри економіки підприємництва та туризму:

- Забезпечення проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів на переддипломну практику: інструктаж про порядок проходження практики, з техніки безпеки та охорони праці, надання здобувачам-практикантам необхідних документів (направлення, щоденник, індивідуальне завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
 - повідомлення студенту про систему звітності з практики, яка прийнята на кафедрі, а саме подання письмового звіту, стандарти оформлення індивідуального завдання, підготовки виступу тощо;
 - забезпечення високої якості проходження практики згідно із затвердженою програмою;
 - контролювання виконання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
 - у складі комісії (не менше 3-х осіб) прийняття заліку з практики;
 - подання завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із висновками щодо результатів практики та пропозиціями стосовно її поліпшення.
- Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

Обов'язки студента під час проходження переддипломної практики:

- до початку практики вчасно одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх видів документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівника;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- своєчасно скласти звіт, заповнити щоденник і здати залік з практики.

IV. ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ТА ЇЇ ЗАХИСТ

У звітах повинна бути коротко описана робота, виконана студентом особисто, згідно завдань робочої програми. У звітах не повинно бути дослівного переписування, копіювання матеріалів баз практики (історії бази, технічних описів, звітності тощо).

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звіті:

1. Титульна сторінка звіту.
2. Вступ, в якому розкривається мета та основні завдання проходження практики.
3. Основна частина (виконані дослідження та аналітичні розрахунки. Напрями удосконалення діяльності об'єкта дослідження).
4. Висновки про проходження практики.
5. Список використаної літератури.

6. Додатки.

Загальний обсяг звіту (не враховуючи додатки) складає 25-30 сторінок, набраних на комп'ютері на одній стороні стандартного аркуша формату А4 (210 x 297 мм) шрифтом *Times New Roman*, через 1,5 інтервали, з абзацним відступом 1,5 із полями ліворуч –3,0 см, праворуч –1,5 см, зверху і знизу – по 2 см. Орієнтовний обсяг структурних складових звіту: вступ–2-3, основна частина – 20-25, висновки –2-3 сторінки. Мова – українська.

Звіт комплектують у наступній послідовності: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина (розкривається виконання індивідуального завдання), висновки, додатки, список використаних джерел.

Нумерація сторінок, використання формул, діаграм, таблиць, оформлення додатків та посилання на літературні джерела здійснюється відповідно до загальних вимог, що встановлені для написання курсових та кваліфікаційних робіт.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У передостанній день практики студенти представляють на кафедру економіки, підприємництва та туризму документи практики: звіт та щоденник практики. Після перевірки на кафедрі документів практики, відбувається захист матеріалів практики перед комісією, за результатами якого студенту виставляють оцінку у відповідності з прийнятою системою оцінки знань студентів.

Результати захисту звітів з практики заносять у відомість і проставляють у заліковій книжці. Звіти зберігаються на профілюючій кафедрі цілий наступний навчальний рік і студент, який написав його, має право ним користуватись.

Таблиця 1

Розподіл балів за окремими елементами практики

№ п/п	Елементи модуля	Кількість балів		Форма контролю
		Мін	Мак	
1	Виконання календарного графіку проходження практики	10	20	Поточний контроль
2	Звіт студента з виробничої практики	20	30	Перевірка звіту
4	Захист практики. Перевірка: знання, уміння, навички за програмою практики.	30	50	Диференційований залік в усній формі
Всього		60	100	

Критерії оцінювання

Загальне оцінювання результатів проходження переддипломної практики, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
82 – 89	добре
74 – 81	
64 – 73	задовільно
60 – 63	
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ І ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА

1. Щоденник – це обов'язковий документ студента під час проходження практики. У ньому студент повинен записувати все, що він зробив за день для виконання календарного графіка.
2. Не рідше як раз на тиждень студент зобов'язаний подавати щоденник на перевірку керівнику практики від підприємства чи керівнику практики від університету, які роблять відмітку про виконання календарного графіка.
3. Після закінчення практики студент подає щоденник керівнику практики від підприємства чи (та) університету.
4. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

а) законодавча база:

1. Закон України «Про туризм»
2. Закон України «Про порядок виїзду з України і в Україну громадян України»
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

державні стандарти:

1. ДСТУ 4268:2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги». URL: http://ksv.do.am/GOST/DSTY_ALL/DSTY3/dsty_4268-2003.pdf
2. ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів». URL: <https://www.odessatourism.pro/wp-content/uploads/2020/12/dstu-4269-2003.pdf>
3. ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація». URL: https://dnaop.com/html/34057/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4281_2004
4. ДСТУ 4527:2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення». URL: <https://cutt.ly/MCnwsDr>
5. Офіційний сайт Державного підприємства Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів (ДП «Укрметртестстандарт») [Електронний ресурс]. URL:

б) основна:

1. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. 254с.
2. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Київ: Видавець ФО-П Піча Ю.В., 2022. 246с.
3. Корж Н.В., Левицька І. В., Онищук Н. В. Готельна справа: навчальний посібник. К.:Київ.нац.торг.-екон.ун-т., Вінниця, ПП «ТД«Едельвейс і К» 2015. 580с.
4. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник. Маріуполь : ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.
5. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму [Текст]: підручник. Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 244с.
6. Мальська М., Бордун О. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: нав. посібник. К.: ЦУЛ, 2017. 248с.
7. Литвин О. В., Акулов М. Г. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Умань: Візаві, 2019. 169 с.
8. Організація готельного господарства: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної та заочної форм навчання / О. Коркуна, В. Холявка, А. Демічковський, О. Боратинський, О.Кулик, О. Піхур. Львів: Видавництво «Добра справа», 2019. 224с.
9. Організація готельно-ресторанної справи: наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді, Т. П. Фесун]; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 213 с.
10. Стратегічні альтернативи розвитку готельного господарства України: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Валінкевич Н. В. Житомир: ПНУ, 2022. 237с.
11. Організування туристичної діяльності: навч. посібник / О. Є. Кузьмін та ін. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 352с.
12. Чернишова Т.М., Валінкевич Н.В., Мутасова С.А. Аналіз діяльності суб'єктів туристичної діяльності в Житомирській області. *Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал*, 2022. Випуск 63. С. 93-99.
13. Чернишова Т. М. Аналіз туристичних потоків на території Житомирської області. *Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети*. матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., 26 травня 2017р. Житомир: Вид-во ФОП Євенок О. О., 2017. С. 151-155.
14. Nesterchuk I., Komarnitskyi I., Samoday V., Chunikhina T., Chernyshova T. and Tyshchenko S. Business Planning and Marketing of Gastronomic Projects in the *Hotel and Restaurant Industry. Economic Affairs*. 2022. Vol. 67. No. 03. pp. 307-316.
15. Fatkhutdinova O., Bazhanova, N., Tyshchenko, S., Chernyshova, T. & Osipchuk, A. Management of the development of the tourist industry in the condition of a pandemic. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 5(40). P.184–190.

в) додаткова:

1. Бойко З.В., Горожанкіна Н.А. Основи туризмознавства як теоретичне вивчення сутності туризму. Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу: монографія /за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С.410-425

2. Бойко З.В., Горожанкіна Н.А., Горб К.М. Methods of tourist resources evaluation as a component of tourism organization. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: СМП «Тайп». No1 (випуск 48), 2020. С. 70-76.

3. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посібник. К.:ЦУЛ, 2019 р. 178с.

4. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304с.

5. Парфіненко А. Ю. Сідоров В. І., Любіцев О. О. Туристичне країнознавство: Підручник, 2-ге вид., переробл і доповн. К. :Знання, 2015. 551с.

6. Торяник В.М., Джинджоян В.В. Механізм державного управління туристичною галуззю в Україні (ліцензування, сертифікація, стандартизація). Словник-довідник: навч. посіб. Д. : ВНПЗ «ДГУ», 2020. 182с.

7. Торяник В.М., Сардак С.Е., Джинджоян В.В. Туризмологія: підручник. Д. : ДГУ, 2022. 306 с.

8. Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. / І. К. Нестерчук, та ін. Житомир: Вид. ПП «Рута», 2019. 188с.

9. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства: практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.

г) Інформаційні ресурси:

1. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org/>

2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електрон-них носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету. Інституційний репозитарій Поліського університету. URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/>

3. Туристичний бренд України. URL: https://web.archive.org/web/20141020124854/http://www.visitukraine.gov.ua/tourist_brand

4. Подорож Україною. URL: <http://podorozh.info/index.php11>. Український туристический портал Tours.ua [Електронний ресурс]. URL: <http://tours.ua/>

5. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національної туристичної організації. URL: https://www.ntoukraine.org/mission_ua.html

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму**

ЩОДЕННИК

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

В _____
(назва підприємства, організації)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

курс_____, група_____.

Студент

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, організацію, установу

(назва підприємства, організації, установи)

Печатка

підприємства, організації, установи

« _____ » _____ 202__ р.

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

(підприємство, організація, установа)

Печатка

підприємства, організації, установи

« _____ » _____ 202__ р.

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Титульний лист звіту

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Звіт

з переддипломної практики

В _____
(назва підприємства, організації)

Студента __ курсу __ групи

(П.І.Б)

Керівник практики від кафедри _____ (П.І.Б)

Керівник практики від підприємства _____ (П.І.Б)